

QUÈ FAN AMB ELS MEUS DINERS? BANCA ÈTICA: MOLT MÉS QUE DINERS.

Cada cop més persones ens preguntem sobre l'ús dels nostres diners quan els ingresem en una entitat bancària. L'activitat finalment finançada a través del banc no ens és indiferent, ja no volem només la màxima rendibilitat financera. Valorem també l'impacte que les nostres inversions poden tenir per tal de contribuir a fer possible un futur més digne per a d'altres persones.

A principis dels anys setanta, diversos col·lectius comencen a qüestionar-se el funcionament clàssic de l'economia. Es tracta bàsicament de grups especialment sensibles a valors com la justícia, la solidaritat, l'ecologia... Aquests grups prenen consciència, en aquell moment, de les activitats que els seus estalvis estan finançant. Els dipòsits o els fons d'inversió on havien invertit finançaven, en algunes ocasions, causes contra les que estaven lluitant en els seus àmbits d'actuació diaris. D'aquesta manera grups de base d'església descobreixen que són els seus recursos els que estan finançant la guerra de Vietnam, o associacions de metges detecten que inverteixen en empreses dedicades a la producció i distribució de tabac. En aquest context comencen a sorgir les primeres iniciatives que considerem l'origen de la banca ètica.

Banca ètica?

Un banc ètic és una entitat de crèdit, capta i deixa diners, però intenta fer compatibles dos objectius al mateix temps, el rendiment social i el rendiment financer. Aquestes entitats, capten estalvis del sector de l'economia social, i de totes aquelles persones i institucions que prefereixen dipositar els seus diners en entitats que, a més a més d'un rendiment financer, siguin capaces de garantir un rendiment social. Aquestes entitats financen activitats concretes a empreses amb un marcat caràcter social, recolzen iniciatives del sector cooperativista, o de països pobres, poden finançar projectes ecològics, culturals, humanitaris, d'autoocupació... Decideixen donar crèdit a persones o grups exclosos o considerats tradicionalment pobres i, per tant, no subjectes de crèdit per part d'una institució financera que aplica criteris tradicionals de concessió de crèdit.

Però, si el que fem és deixar diners a aquells col·lectius als que la banca tradicional no vol deixar diners, no estem arriscant massa? L'experiència de les entitats que ja fa anys que estan funcionant (algunes més de 25 anys) ens demostra tot el contrari. S'ha comprovat que les taxes de retorn del capital prestat poden ser

superiors a les de les entitats convencionals. Deixar diners a gent pobre no equival a deixar diners a un morós.

Els fons invertits en una entitat ètica estan remunerats. Cada institució defineix el seu rang d'interessos amb els que retribueix els fons dels seus inversors. La banca ètica no té perquè ser menys rentable que un banc tradicional. De totes maneres, alguns bancs ètics defineixen nivells de retribució inferiors per tal d'assegurar la compaginació dels dos objectius: rendiment social i financer.

Una de les característiques claus de la banca ètica, és la de la transparència. L'inversor pot disposar en tot moment i amb tota claredat de la informació sobre els criteris per a atorgar crèdit, sobre el destí de les operacions del banc.

Les condicions que s'han de donar per tal d'accedir a crèdit a través de la banca ètica son les següents: que el projecte presentat tingui rendibilitat social, y que a més a més sigui un projecte viable des del punt de vista financer. És ben clar que la banca ètica ha de finançar projectes econòmicament viables ja que si no estaria posant en perill la supervivència del propi banc. Aquestes condicions comporten, normalment, una gran dificultat per accedir a crèdit a través de la banca tradicional. La banca ètica, en canvi, es caracteritza per mostrar confiança en les persones que presenten aquest tipus de projectes.

La banca ètica pot funcionar segons el que anomenem criteris de selecció positius o negatius. Les entitats que actuen aplicant criteris negatius son aquelles que decideixen no invertir en aquelles organitzacions que vulnereu determinats criteris. És habitual trobar excloses activitats com la fabricació d'armament, empreses poc respectuoses amb el medi ambient, la producció de tabac o d'alcohol. Per altra part, aquells bancs que treballen segons criteris positius, son aquells que inverteixen només en activitats d'alt contingut social i que segueixin els criteris marcats pel propi banc. Normalment poden ser iniciatives de comerç just, projectes presentats per col·lectius marginats o de països pobres, iniciatives que milloren l'entorn social.

Els microcrèdits son un instrument força utilitzat per alguns dels bancs ètics que existeixen. Consisteixen en un crèdit petit que ha de permetre endegar una petita activitat econòmica sostenible. Aquesta eina permet oferir confiança al receptor dels fons i iniciar una activitat que d'altra manera difícilment es podria realitzar. Al mateix temps, demana serietat i compromís per a gestionar els recursos rebuts de forma adequada. Aquest compromís supera àmpliament la relació de dependència provocada per a donacions i ajuts internacionals utilitzats en tantes ocasions. Aquesta manera d'apropar-se a realitats rebutjades per la banca tradicional, s'ha confirmat com a altament eficaç.

Un dels primers bancs que va començar a treballar amb els microcrèdits en els països pobres va ser el Grameen Bank. Aquesta és una entitat de Bangladesh que va començar la seva activitat l'any 1983 oferint crèdits a gent pobre, bàsicament dones, per tal de generar autoocupació. Avui en dia son més de dos milions de persones les que reben microcrèdits d'aquest banc.

La banca ètica és, en definitiva, una realitat que ha demostrat que les finances son compatibles amb l'ètica i el benefici social.

En relació a la banca tradicional, és important aclarir la diferència entre els termes ètic i solidari que sovint trobem com a qualificatius de fons d'inversió o d'altres productes de la banca ètica i també de la banca tradicional. Els fons d'inversió solidaris, així com les targetes solidàries son productes convencionals de la banca tradicional tot i que tenen la particularitat de que una part dels ingressos que generen es destinen a ONG o a alguna causa solidària. La banca tradicional ha utilitzat, en algunes ocasions, productes amb l'etiqueta de "solidaris" per tal de captar el públic sensible a aquestes realitats. Cal aclarir doncs, que un producte anomenat solidari no ens garanteix que les activitats que estigui finançant siguin o no prou ètiques.

Oikocredit

Un exemple de banca ètica és OIKOCREDIT Internacional. Aquesta és una societat cooperativa d'àmbit mundial que atorga crèdits amb una taxa d'interès fix i a llarg termini a centenars d'organitzacions locals dels països empobrits d'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina. L'objectiu d'aquests préstecs és fer possibles projectes productius, crear llocs de treball i millorar la qualitat de vida de milers de persones. OIKOCREDIT va ser fundada l'any 1975 i compta amb 14 oficines regionals a Llatinoamèrica, Àfrica i Àsia, 34 associacions de suport a 18 països (com la creada a Catalunya), i una oficina de coordinació que està ubicada a Amersfoort (Holanda).

Fins avui i després de més de 25 anys, unes 18.000 persones i institucions han invertit més de 120,7 milions d'euros (uns 20.000 milions de pts.) a OIKOCREDIT Internacional per fer possibles aquestes iniciatives a 70 països, obtenint un interès variable de fins a un 2% anual.

Per a aquests milers d'inversors, fer possibles unes relacions econòmiques internacionals més justes i donar suport al desenvolupament han estat sempre objectius més importants que el rendiment financer dels seus diners.

OIKOCREDIT Catalunya és l'associació catalana de suport a OIKOCREDIT Internacional creada per divulgar els fins d'aquesta societat d'inversions ètiques i per recaptar diners en forma d'inversions per als seus objectius. Es tracta del primer fons ètic a l'Estat espanyol que destina la totalitat dels imports invertits per finançar projectes al Tercer Món.

Per a més informació us podeu adreçar a: C/ Bisbe Laguarda, 4 - 08001 Barcelona

Tel./fax: 93.441.63.06 e-mail: catalunya@oikocredit.org

web Catalunya: www.pangea.org/oikocredit web internacional: www.oikocredit.org